

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ
ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ
ІНСТИТУТ СХОДОЗНАВСТВА ІМЕНІ А.Ю. КРИМСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

КРИМ – ЦЕ УКРАЇНА: СТРАТЕГІЯ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного
круглого столу з нагоди Дня спротиву окупації
Автономної Республіки Крим та міста Севастополя**

24 лютого 2023 року
м. Одеса



Видавництво
«Юридика»
2023

Організаційний комітет:

Дмитро Володимирович Швець – ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, полковник поліції (голова організаційного комітету);

Максим Вікторович Корнієнко – проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Борис Володимирович Бабін – д.ю.н., професор, експерт Асоціації Реінтеграції Криму, професор Національного авіаційного університету;

Лілія Георгіївна Матвєєва – завідувач кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Віктор Олексійович Кіктенко – директор Інституту сходознавства імені А.Ю. Кримського НАН України, доктор філософських наук, старший науковий співробітник (заступник голови організаційного комітету);

Андрей Крипський – ректор Полонійної академії в Ченстохові, доктор філософії, доктор богослов'я, гоноріс кауза, професор;

Ігор Йосифович Магновський – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Лідія Борисівна Тарасенко – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент;

Костянтин Євгенович Пальшков – доцент кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат політичних наук, доцент

Матеріали видано в авторській редакції.

K82 **Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції** : матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу (м. Одеса, 24 лютого 2023 року). – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 322 с.

ISBN 978-617-8263-10-2

Збірник матеріалів міжнародного науково-практичного круглого столу «Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції» з нагоди Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що відбувся 24 лютого 2023 року в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

УДК 341.38:341.223.2(477.75)

ISBN 978-617-8263-10-2

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023

Березовенко Любов Сергіївна

помічниця ректора з гендерної політики

Одеського державного університету внутрішніх справ

Сокурєнко Віталій Валерійович

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Одеського державного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ В СФЕРІ ОСВІТИ

Широкомасштабне вторгнення російської федерації на територію України стало новою стадією війни, яка триває вже дев'ятий рік, і гібридної агресії, закоріненої у неготовності значної частини росіян

сприйняти незалежність нашої держави і навіть саме існування українського народу.

Існує і низка проблем в сфері освіти:

1. У Криму окупаційна адміністрація формально ввела три офіційні мови: українську, російську та кримськотатарську. Однак ефективно впроваджується і використовується як мова спілкування тільки російська. За роки окупації кількість школярів, які навчаються українською мовою, за роки окупації скоротилась у 60 разів. Українська мова на півострові знищується окупаційною владою через асоціації з так званим «українським періодом історії Криму». Українськомовна освіта на півострові майже ліквідована: із семи шкіл зараз не лишилося жодної, абсолютна більшість українськомовних класів – а їх було близько 400 – також розформована, це пряме порушення рішення міжнародного суду ООН щодо доступності українськомовної освіти в Криму.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про національні меншини в Україні» держава гарантує всім національним меншинам права на національно-культурну автономію: користування і навчання рідною мовою чи вивчення рідної мови в державних навчальних закладах або через національні культурні товариства, розвиток національних культурних традицій, використання національної символіки, відзначення національних свят, сповідування своєї релігії, задоволення потреб у літературі, мистецтві, засобах масової інформації, створення національних культурних і навчальних закладів та будь-яку іншу діяльність, що не суперечить чинному законодавству [1].

Викоренення в окупованому Криму української та кримськотатарської мов є грубим порушенням прав людини, але існують механізми, щоб протистояти цьому. Передусім – на міжнародному рівні.

2. На уроках багато проросійської пропаганди, замість історії України почали вести «історію Вітчизни», яка зосереджена на росії та її досягненнях. Період незалежності України там практично обходять. До того ж постійно залучають дітей до російських свят і акцій, на кшталт «Безсмертного полку».

3. Людям не вигідно виїжджати з Криму, бо вони отримують порожні паспорти. Особливо це проблема для абітурієнтів та молодих

людей, які їдуть на материкову Україну вступати у ЗВО та отримувати документи. Так ось у чому полягає проблема: вони не можуть отримати реєстрацію, бо немає органу, який би її оформив. Навіть перший паспорт вони отримують без реєстрації.

4. Цього року абітурієнти складатимуть національний мульти-предметний тест (НМТ). Для того щоб взяти в ньому участь, вчорашні школярі повинні спочатку заповнити спеціальну форму, підтвердивши свою участь у ньому. Але деякі з не зможуть і після підтвердження взяти участь в тестуванні. Проблема в тому, що НМТ доведеться складати в екзаменаційних центрах, до яких потрібно буде дістатися фізично. І це ключова проблема для випускників у Криму, Донецькій та Луганській, а тепер і Херсонській та Запорізькій областях, які залишилися жити на території, зайнятій російськими військовими. З необхідністю фізичної присутності зіткнуться і жителі Криму та ОРДЛО, які вступатимуть через освітні центри Крим-Україна та Донбас-Україна. Для них є актуальним порядок вступу минулого року. А в ньому є один важливий нюанс: людина має приїхати і сама подати документи.

Політику українізації Криму потрібно проводити більш активно. Політика деокупації повинна містити зрозумілий алгоритм заходів, результатом якого буде звільнення та реінтеграція українського Криму. Необхідне узгодження положень нормативноправових актів з питання деокупації – положення чинного законодавства України, Стратегії деокупації та Плану заходів не повинні суперечити одне одному, бути взаємодоповнюваними, містити спільні підходи та бачення та відповідати стандартам міжнародного права.

Перспектива деокупації Криму свідчить про те, що необхідно починати готувати кадри для Криму вже зараз: правоохоронні органи, працівників юстиції, освітян та інших державних службовців. Також, зокрема, необхідно здійснювати моніторинг осіб, які безпосередньо причетні до порушень прав людини у Криму, зокрема тих, які невинувато дають розпорядження про те, щоб викорінювати українську або кримськотатарську мови з навчання, а також осіб, які невинувато перешкоджають кримським школярам їхати на материкову частину України та вступати до українських

університетів. Інформаційна політика щодо деокупації Криму має спрямовуватися на молоде покоління з використанням інтернет платформ та соціальних мереж. Успішність політики деокупації Криму залежить від злагоджених дій держави, органів виконавчої влади на місцях та місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства за підтримки світової спільноти.

Література:

1. Про національні меншини в Україні : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 36. ст. 529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12#Text> (дата звернення 09.02.2023).

ЗМІСТ

Вітальне (вступне) слово	3
<i>Албул Сергій Володимирович</i> Напрями оперативно-розшукового документування фактів колабораційної діяльності під час деокупації Автономної Республіки Крим	5
<i>Бабенко А.М., Джелілова М.А.</i> Автономна Республіка Крим: наслідки організованої збройної агресії на півдні України та перспективи по деокупації	10
<i>Бабін Борис Володимирович</i> Європейський суд з прав людини та окупований Крим	14
<i>Балтаджи П.М.</i> Діалог як інструмент побудови соціального миру	18
<i>Березовенко Любов Сергіївна, Сокурєнко Віталій Валерійович</i> Окремі проблеми реінтеграції Криму в сфері освіти	21
<i>Бондаренко Інна Вадимівна</i> Інноваційне розуміння сутності, співвідношення та меж оприлюднення достовірних і недостовірних відомостей у контексті стратегії деокупаційних та реінтеграційних процесів	24
<i>Васильєв Станіслав Валерійович</i> Правовий статус і завдання консультативної ради з питань деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим	29
<i>Виганяйло Світлана Миколаївна</i> Інформаційні технології чат-бот у дослідженні соціальних явищ	32
<i>Горбачук В.М., Сулейманов С.-Б., Батіг Л.О.</i> Від Ялти до Кримської платформи	37
<i>Гулак Олена Вавилівна, Ярмоленко Юлія Володимирівна</i> Загрози експорту української агропродукції в умовах війни як передумова світової продовольчої кризи	42